

Resolusjon vedtatt av Grønn Ungdoms landsmøte 10-12 februar 2012:

Store muligheter i den økonomiske krisen

Den europeiske gjeldskrisen må sees i sammenheng med et sviktende globalt økonomisk system. I 2008, da finanskrisen slo banker konkurs og børser gikk overende, var det sentralbankene som måtte stille opp med pengepakker (bailouts) i milliardklassen. Problemet ble altså bare flyttet – nå over til fellesskapet. Nå er det sentralbankene som sliter. I tillegg har også de økende råvare- og matvareprisene verden over bidratt sterkt til det nåværende økonomiske uføret i Europa, Midtøsten og USA. Tiltakene har hittil vært masseoppsigelser i det offentlige, og innstramminger på pensjonsordninger, trygd og andre offentlige utgifter. Resultatet er økte forskjeller mellom fattig og rik, ansatt og arbeidsløs. Grønn Ungdom ser med stor bekymring på denne utviklingen.

Vi mener at gjeldskrisen ikke kan løses uten en omfattende gjeldssanering blant de mest utsatte landene. Gjeldskrisen er i stor grad et resultat av et deregulert og forvokst finansmarked. En skatt på aksjehandel og finanstransaksjoner må etableres, slik at automatisk handel, såkalt robot-trading, dempes. I tillegg bør sparebanker ikke kunne investere i finansmarkedene slik en investeringsbank gjør, og en investeringsbank bør ikke kunne drive med omfattende utlånsvirksomhet. Krav til bankenes egenkapital bør økes, slik at såkalt Fractional Reserve Banking, en virksomhet som bidrar til omfattende pengemarkedsinflasjon, stoppes. Bankene skal igjen være et trygt sted å plassere pengene sine, og ikke et casino der en liten elite kan spille uten risiko fordi fellesskapet trår til om det rakner, mens minstesparerne kan miste alt.

Det haster nå mer enn noen gang med å igangsette en “Green New Deal” og arbeidet mot et grønt økonomisk system som er i likevekt med naturens grenser. Den omfattende arbeidsledigheten i de gjeldstyngede landene, og spesielt blant verdens unge, må møtes med krav om arbeidsdeling.

En grønn skattereform med økt beskatning av miljøskadelige aktiviteter og produkter, og lavere beskatning av miljøgunstige alternativer bør etableres. I første omgang bør merverdiavgiften (moms) fjernes fra økologiske varer, brukte varer, kollektivtransport og andre helsebringende og miljøvennlige tjenester og produkter. Momsen bør gradvis avvikles til fordel for en grønn skatt der produkter beskattes ut ifra deres økologiske fotavtrykk. En slik skatt vil finansiere livsstilen til mennesker som lever miljøvennlig, ved å beskatte forbruket til de med høyt forbruk. Green New Deal handler om å skape nye jobber i energisektoren med utbygging av smart grid og fornybar energi, samt energiøkonomisering. Sparetiltak bør først og fremst handle om å kutte åpne og skjulte subsidier til fossil energi, fiskeflåter som skaper overfiske, og annen miljøskadelig virksomhet.

Norge bør være pådriver for denne planen i dagens utsatte land, og forberede seg på å møte tilsvarende utfordringer i årene som kommer – både ute og hjemme. Grønn Ungdom tror denne planen vil hjelpe på både de økonomiske og de miljømessige utfordringene vi står overfor. Det handler om å støtte opp om en helhetlig transformasjon av økonomi og samfunn i retning av økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.